

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมือง

ที่ ๒/๒๕๕๒

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒

บทบัญญัติมาตรา ๖๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป

เมื่อมีมติที่ประชุม

ใช้ให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องเป็นหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ถด ๐๐๐๔/๐๕ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๒ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

ได้รับแจ้ง พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และมีบทเฉพาะกาล มาตรา ๕๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองซึ่งจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และในกรณีที่พรรคการเมืองดังกล่าวพรรคใดมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๕๒ ให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ครบถ้วนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้น ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น และมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดตามมาตรา ๕๒ ไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ ให้พรรคการเมืองนั้นเป็นอันยุบไปตามมาตรา ๖๕ และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคปฏิรูปเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวถูกยกเลิก

โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยมีบทเฉพาะกาล คือ มาตรา ๕๒ บัญญัติให้พรรคปฏิรูปเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อพรรคปฏิรูปมีสมาชิกพรรคครบถ้วน แต่ไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใช้บังคับ คือ ดำเนินการไม่ได้ตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ และไม่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรค คือ ภายในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูปตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง และเมื่อประธานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ที่ ศร ๐๐๐๑/๐๐๓๕ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ ขอให้หัวหน้าพรรคปฏิรูปยื่นคำชี้แจง และหัวหน้าพรรคปฏิรูปได้ชี้แจงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่า ตั้งแต่พรรคปฏิรูปได้รับการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง มีอุปสรรคอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการที่ไม่อาจจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองได้ทันตามที่กฎหมายกำหนด ไม่มีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงหรือฝ่าฝืนกฎหมายแต่อย่างใด อีกทั้งไม่ขอคัดค้านการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

(๒) พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖

มาตรา ๓๐ มาตรา ๖๕ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๔

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคปฏิรูปได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

ในการพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคปฏิรูปได้หรือไม่ มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัตินี้ตั้งก

